כ"ה בלי ונרת לעירן בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנה האחת עשרה
יו"ל ע"י מוסד חורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

מהדורה מיוחדת בסביל ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה

רישב (תשי"ב) ל"ז י"ח-ל"ו

(הערה: לשאלה הידוע: מי מכר את יוסף - פסוק כ"ח - עיין גליון ויטב תש"ו שהיה מוקדש כולו לפסוק זה).

א. שאלות כלליות:
1) הסבר, במה מתחילה בפסוק י"ח פסקה חדשה בפרקנו!
2x) הסבר, כיצד משתנה הלך רוחם של האחים למן פסוק י"ח "ויתנכלו אותו להמיתו" ועד לפסוק ל' "הילד איננו וכו'".
3xx) למה נאמרו אחרי דברי יהודה (פסוקים כ"ו-כ"ז) המלים "וישמעו אחיו" ולא נאמרו מלים אלה גם אחרי הצעת ראובן (פסוק כ"א)?

ב. שאלות סגנון:
1) כ"א וישמע ראובן... ויאמר: לא נכנו נפש
כ"ב ויאמר אליהם ראובן: אל תשפכו דם...
למה חזר הכתוב בפסוק כ"ב על המלה "ויאמר", והלא גם בפסוק כ"א המדבר הוא ראובן.
(וע' במדבר ט"ז ה'-ח' ורש"י שם ד"ה ויאמר משה אל קרח,
וע' מלכים ב' ו' כ"ז ויאמר (המלך): אל יזשיעך ה' מאין אושיעך...
" " " כ"ח ויאמר לה המלך: מה לך?
וע' עוד דוגמאות גליון מטות-מסעי תש"י שאלה א).
2) כ"ב אל תשפכו דם
למה לא אמר ראובן "אל תשפכו דמו" ואמר "אל תשפכו דם"?
3) ל"ג ויכירה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף
(א) העתק פסוק זה בסמני פסוק.
xx(ב) [illegible] פסוק זה והסבר את הלך רוחו וזעזועו הנפשי של יעקב המוצא בטויו בפסוק זה.

ג. ... ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלומותיו
[illegible] ויטב מ"א: אמר ר' יצחק: המקרא אומר לך דרשני: מי אמר "ונראה"?
אלא הם אמרו: "לכו ונהרגהו" ורוח הקדש אומרת: "ונראה מה יהיו חלומותיו",
הם אמרו "לכו ונהרגהו" והוא אמר: "והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי". ונראה של מי עומד - שלכם או שלי.
בראשית רבה פ"ד י"ד: אמר הקבה"ו: אתם אומרים "ונראה" ואני אומר "ונראה".
עתה נראה דבר מי יקום - או שלי או שלכם.
רש"י ד"ה ונראה מה יהיו חלומותיו
רמב"ן " " " " "
(לדברי מדרש אלה ע' בספרו של פרופ. הינמן דרכי האגדה עמוד 130).
1. העתק פסוקנו בסמני פסוק בהתאם לפירוש רש"י ובהתאם לפרוש הרמב"ן.
2xx. למה בכר רש"י כאן את גירסת התנחומא על גירסת הבראשית רבה?
3x. למה הלך רש"י כאן בעקבות המדרש ולא פרשו כפשוטו?
4xx. למה בכר הרמב"ן את פרושו השני ("והנכון בעיני") על פני פרושו הראשון?

ד. ט"ו ויאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו
פסקתא רבתי פ"י כי תשא: הם עומדים ומשליכין אותו לבור ואומרים: נאכל ונשתה ואחר כך אנו מעלים אותו והורגים אותו. אכלו ושתו ובאו לברך (בנוסח אחר: ישבו לפרוס על הפת ולברך ברכת המוציא), אמר להם יהודה: "באים לחרוג ומברכים לחקבה"ו?! - אין אנו אלא מנאצים!" מהו "מה בצע כי נהרג את אחינו"? אמר להם יהודה: (תהלים י' י"ג) "בוצע ברך נאץ ה'" אלא לכו ונמכרנו ליסמעאלים.
רש"י ד"ה מה בצע: מה ממון, כתרגומו.
ראב"ע " " " : מה תועלת, וקרוב לטעם "חפץ" וכן (תהלים י'): "מה [illegible]
1x. כיצד מפרש המדרש את מלת "בצע" בנגוד לרש"י - ראב"ע?
2x. מה הניעו לסמות מדרך הפשט?
3. היכן מצינו רעיון זה של המדרש אף בדברי הנביאים?

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר. ענה כפי בחירתך.
תשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, הסתדרות הציונית העולמית ירושלים, המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים, ת.ד. 92.